

Deželni zbor kranjski.

VIII. seja dne 19. aprila.

V tej seji se je mlekarški zadrugi v Trnovem pri Ilirski Bistrici preložil rok za povračilo deželnega posojila 1000 K za dve leti, za napravo mostu čez Ljubljano pri Fužinah se je prispevka 25 % dejanskih troškov, a za napravo kanala ob deželni cesti v Železnikih se je dovolilo 600 K.

Po poročilu grofa Barbota se je sklenilo uvrstiti cesto pri Šrajbarskem Turnu med deželne ceste in dovoliti 1000 K podpore.

Več prošelj se je odstopilo v rešitev dež. odbora. Računski zaključek muzealnega zaklada se je odobril in se je izreklo, da ostane dež. zbor pri svojih sklepih glede reorganizacije muzeja in da to reorganizacijo izvrši koj, čim vlada zagotovi podpore 5000 gld. na leto.

Po poročilu poslanca Luckmanna se je dovolilo bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 2000 K izredne podpore, na prošnjo županstva v Krškem pa se je sklenilo izposlovati ondotni bolnici pravico javnosti.

Poslanec Murnik je poročal o raznih prošnjah in je bilo sklenjeno dovoliti društvu za deška rokotvorna dela 50 K, kranjskemu in primorskemu gozdarskemu društvu 400 K, društvu zdravnikov na Kranjskem 200 K, društvu za varstvo kmetijskih in gospodarskih koristi pri sklepanju trgovski pogodb 200 K.

Poslanec Božič je poročal o poglavju o občinskih zadevah v letnem poročilu deželnega odbora. Poročilo je bilo odobreno. Pri tej priliki je dr. Tavčar vlado ostro prijel, ker se okrajni glavarji nekako postavljalo nad deželni odbor.

IX. seja dne 21. aprila.

V tej seji se je po poročilu poslanca Božiča naročilo deželnemu odboru v prihodnjem zasedanju predložiti projekt za Žirovsko cesto v Logatec in na Vrhniko.

Ravno tako se je sklenilo po poročilu poslanca Langerja, da naj deželni odbor prihodnje leto predloži načrt za preskrbljenje Suhe Krajine z vodo.

Občini Preser se je dovolilo 500 K prispevka k stroškom za ustanovitev železničnega postajališča ondukaj, za napravo brvi čez Savo pod Mošnjami pa se je dovolilo 300 K.

O ustanovitvi zaklada za javna dela in povzdigo kulture na Kranjskem je poročal dr. Schaffer in je bil dotični zakon odobren.

O zakonu glede oskrbe prazgodovinskih in starinskih najdb na Kranjskem je poročal Šubic. Po daljši debati se je načrt vrnil deželnemu odboru.

Na to se je začela razprava o poročilu deželnega odbora glede deželne kulture. Poslanec Lenarčič je obžaloval, da deželni odbor ni predložil poročila o konsumnih društvih in je grajal, da se pri posojilnicah nič ne skrbi za rezervni fond.

Tekom razprave je Božič govoril o uravnavi Sore in Račeve ter o uravnavi vipavskih voda, Kalan o

kranjskem vodovodu, Modic o cerkniškem vodovodu in Košak o grosupeljskih vodah.

Politični pregled.

Državni zbor se skliče na dan 8. maja in v prvi seji mu predloži vlada svoj načrt jezikovnega zakona za Češko in za Moravsko. Malo dni in sicer dne 12. maja se pa snideta tudi delegaciji. Sklicani bosta delegaciji v Budimpešto. Doslej se je, kolikor pomnimo, samo jedenkrat zgodilo, da sta zborovali delegaciji mej zasedanjem državnega zbora. To je bilo leta 1896 O polčzaju, v katerem se bode nahajal državni zbor, ko se skliče, govorimo na drugem mestu

Čehi in vlada. — Razmerje mej češkimi poslanci in mej Körberjevo vlado je jako napeto. Očividno je, da se hočejo Čehi prav z ozirom na to, da bodo začeli proti vladi odločen boj, prikupiti cesarju, kolikor se da, tako, da bi njih opozicije ne tolmačil krivo. Od tod izhaja, da so celo tako radikalni ljudje, kakor je dr. Gregr, dr. Fořt in drugi ostro obsojali zde-afere kot neumestne in neumne. V češkem deželnem zboru pa se je zajedno pokazalo, kako daleč so Čehi od tistega stališča, ki ga vlada zavzema glede uredbe jezikovnega vprašanja. Čehi so podali predlog glede uredbe jezikovnega vprašanja; dr. Pacak in dr. Fořt sta ta predlog utemeljevala. Z njim zahtevajo Čehi to isto, kar jim je bil dal Badeni, pa še nekaj več. Od te zahteve ne bodo odnehali, vsako drugo ponudbo pehajo odločno od sebe, zlasti pa vladno ponudbo, katero smatrajo za popolnoma nesprejemljivo. Fořt je dejal pri tej priliki, da imajo Čehi dovolj moči, da bodo kljubovali vsem nasprotnikom. Pri tem so Čehi popolnoma pripravljeni, pa jih zapusté jugoslovanski poslanci in tudi vsi drugi zavezniki, tako, da bodo v parlamentu popolnoma osamljeni in zavedajo se tudi, da bodo z svojo obstrukcijo onemogočili parlamentarno vladanje vsaj za nekaj časa, ter da jih čaka vsaj za nekaj časa batina absolutizma.

Nemci in ustava. — Doslej so se vse nemške stranke z veliko odločnostjo in vnemo držale veljavne ustave in se zlasti z vso silo upirale vsakemu razširjanju deželne avtonomije. Zdaj pa se o raznih prilikah kaže, da so začeli opuščati to stališče in da jim močno diši razširjanje deželne avtonomije. Nov dokaz zato je podal koroški deželni zbor. Ta je sklenil, naj se začne šolsko leto v Veliki noči, dasi spada taka določba po sedanji ustavi izključno v delokrog učne uprave in nima po državnem šolskem zakonu deželni zbor o tem čisto nič odločevati. Kdo bi se čudil, da je „Neue freie Presse“ radi tega sklepa skrajao nejevoljna.

Bolgarska. — Časopisje je prepravljeno z raznimi kombinacijami glede imenovanj bolgarskega kneza Ferdinanda. Zlasti avstrijski listi so nejevoljni in to kaže, da se Ferdinanda politika ne pomika v tiru, ki bi se dunajskim krogom dopadel. „Rossija“ je v tem oziru izrekla značilno besedo. Ta ugledni list meni, da, ako je mogla Rusija pomagati Kitajski in Perziji, mora to še v večji meri in še prej storiti Bolgarski. Namen temu je, osvoboditi Bolgariko iz krempljev dunajske „Länderbanke“ in dunajskih borzijancev, ker je Bolgarska vsled gospodarske odvisnosti od Dunaja bila tudi politično odvisna od Avstrije.

Črna gora. — Razni listi poročajo, da je turški sultan dovolil Črni gori, da sme v Prizrenu ustanoviti konzulat. To je hud udarec za Milana, kateremu se je začelo svitati, da zamore Črna gora postati srbski Pijemont, ter da je milanovščina doigrala. Nič manjši udarec je bilo za Srbijo to, da sultan ni hotel sprejeti srbskega poslanika Stojana Novakovića. Ako je imela Srbija doslej v Turčiji neke vspehe, se mora zato zahvaliti samo ruskemu poslaniku v Carigradu, ki je Srbijo vedno podpiral. Milan pa je končno razžalil tudi Rusijo

in od kar je ta odtegnila Srbiji svojo podporo, pada milanovsko kraljestvo vedno globlje in globlje.

Turčija se je zapletla v jako oster konflikt z Zedinjenimi državami severnoameriškimi. Slednji groze Turčiji z vojno in obetajo, da pošljejo svojo mornarico bombardirat Carigrad.

Vojna v južni Afriki — V zadnjem času je prišlo na južnoafriškem bojišču na raznih krajih do manjših prask. Zmagali so zdaj Buri zdaj Angleži, vendar pa te praske niso posebnega pomena, zlasti ne odločilnega. Buri se močno trudijo, da bi zavzeli oblegani Wepener, toda doslej se jim to ni posrečilo, dasi se tudi Angležem ni posrečilo, pregnati oblegovalce, čeprav so proti njim poslali prav znatne čete. Buri so tudi v Natalu postali ofenzivni. Naskočili so Elands-laagte, kjer so pred meseci že enkrat sijajno zmagali, toda to pot jim sreča ni bila posebno mila. Prizadeli so Angležem sicer znatne izgube, a tudi sami so močno trpeli in povrh je temu padel njih ugledni general Luka Majer. Zdaj se poroča iz Londona, da je maršal Roberts začel z vso armado tretjo kampanjo, ki ima namen, pregnati Bure popolnoma iz Oranje države. V to svrho hoče od severa in od juga zajeti kacic 10 000 mož broječo bursko armado. V prihodnjih dneh bomo torej čuli zanimivih vesti iz južne Afrike. Bog daj Burom srečo.



Obrtni muzej v Gorici.

Marljivo delujoče „Trgovsko in obrtno društvo v Gorici“ se je odločilo za jako hvalevreden korak, ki utegne slovensko obrtnost na Goriškem prav znatno povzdigniti. Sklenilo je namreč, ustanoviti v Goriškem mestu obrtni muzej.

Odbor „Trgovskega in obrtnega društva“ je za ta muzej določil naslednja pravila:

§ 1. Obrtni muzej uredi in upravlja „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ s sedežem v Gorici temeljem § 2. svojih pravil.

§ 2. Namen „Obrtnega muzeja“ v Gorici je:

A) pospeševati našo domačo malo obrt s tem:

a) da daje malim obrtnikom priliko, z razstavljanjem njegovih izdelkov pokazati, kaj zmorejo;

b) da občinstvo vidi, da je tudi naša mala obrt vredna vsega zaupanja;

B) pokazati razvitek naše domače male obrti s tem:

a) da vzdržuje razstavo vzornih izdelkov, katere v to svrho kupuje od naših domačih malih obrtnikov.

§ 3. Obrtni muzej se vzdržuje:

a) s podporo „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“, katero določa od leta do leta občni zbor;

b) s podporo dežele, trgovske in obrtne zbornice v Gorici in države;

c) s podporo raznih obrtništvu naklonjenih korporacij;

d) z darovi posameznih prijateljev male obrti.

§ 4. Obrtni muzej je, in ostaja, last „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“.

Navedli smo ta pravila zategadelj, ker služijo lahko kot vzorec, ako bi še kje drugje, recimo na Kranjskem, hoteli v manjših mestih ustanoviti take obrtne muzeje. To bi bilo toplo priporočati.

Kakor znano, se bo deželni muzej kranjski popolnoma reorganiziral in plačuje v to svrho država že več let precej znatne svote. S to reorganizacijo se ustvari obrtni muzej v večjem slogu. Ker pa bo direktno korist imelo od njega vendar samo ali vsaj v prvi vrsti ljubljansko mesto, bi morda kazalo, v manjših mestih po deželi ustanoviti obrtne muzeje po vzoru goriškega. Ti muzeji bi bili lahko v zvezi z ljubljanskim muzejem, kjer bi imeli zaslombo in od koder bi lahko dobivali vsakovrstne podpore.

Zdi se nam, da je ta misel vredna, da bi jo uvaževali prijatelji obrtništva.

A. H.

Obrtnijske raznoterosti.

Za kako dolgo se je zavarovati? Važno razsodbo z ozirom na zavarovanje je bilo te dni čitati v časopisih, katero je pa razglasil najvišji sodni dvor. Stvar je ta-le: Izvestaa dunajska zavarovalnica je tožila nekega gospoda, kateri se je zavaroval pri nji za 50.000 K, da še plača 501 K 36 vin., ker je plačal še-le tri četrtletne obroke, daljše plačanje pa ustavil, ker ni hotel biti daljše zavarovan. Zavarovalnica je naglašala, dani prenehati, kadarkoli bi se ljubilo, temveč, da mora biti zavarovanec zavarovan z ozirom na podpisano pogodbo polni dve leti. Toženec je pa trdil, da je zavarovalnemu agentu izrecno rekel, da bode tako dolgo plačeval, kolikor časa bode hotel biti zavarovan. Okrožna sodnija je zavrnila tožbo zavarovalnice iz vzroka, da v pravilih ni najti določbe, da bi moral zavarovanec biti zavarovan vsaj 2 leti. Deželna sodnija, kamor se je zavarovalnica pritožila proti razsodbi okrožne sodnije, je pa zrušila razsodbo te ter dala prav zavarovalnici, češ, da je pri zavarovalnicah v obče pravilo, da se plačuje polni 2 leti. Zavarovanec se je proti temu pritožil na najvišji sodni dvor, kot na poslednjo instanco, katera je pa zrušila razpravo deželne sodnije ter definitivno zavrnila tožbo zavarovalnice iz baš istih razlogov kot okrožna sodnija. In take se je izrekla najvišja sodnijska oblast, da ima zavarovanec popolno svobodo, porušiti pogodbo z ozirom na zavarovanje, kadarkoli hoče.

Bosenski paviljon na pariški svetovni razstavi. Na Veliko nedeljo je bila otvorjena pariška svetovna razstava, katera bode pač najinteresantnejša vseh dosedanjih razstav. Na tej razstavi bodeta zastopani tudi Bosna in Hercegovina na uprav originalen način. Že vnanost bosenskega razstavnega paviljona govori o ljubki izvirnosti istega. Paviljon stoji na pobrnju Zène „Quai d'Orsay“ med pavilionoma — Avstrije in Ogerske, ter zavzema prostora 720 □ metrov. Paviljon predstavlja bosensko bivališče, t. j. veliko osrednje poslopje, okoli katerega je navrščenih več malih poslopij ali „Dučanij“. Čez vse poslopje se prostira velika lopa „Kula“, katere nadstrešje sega daleč čez. V jedru poslopja je ogromna s steklom prekrita dvorana, v kateri se nahajajo razstavljene stvari in predočuje natančno podobo notranjščine kake odlične bosenske hiše. Pod predstrešjem bodo pristni bosenski delavci izdelovali razne izdelke domače bosenske industrije. V notranjem poslopiju na dvorišču bodo pristne Bosnakinje izdelovale pregrinjala in fès-e (čepice). Na raznih stenah paviljona je videti originalnih slik iz bosenskega narodnega življenja in podobe iz romantične prirode bosenske domovine. Tudi izkopanine iz pradavne bosenske preteklosti, iz kamenite in bronaste dobe so izložene na razgled, poleg tega razna dela novejšega narodnega obrtnega napredka in orožje. Iz pritličja paviljona vodijo stopnice v gorenji del, kjer je videti izdelke bosenskega kmetijstva. V paviljonu sta izvirna bosenska restavracija in „kavarna“ z